

KESKISUOMALAINEN

Jyväskylä

Kesk.

70.820 LT

06.02.1983 b

SITA
SANOMALEHTIEN
ILMOITUSTOIMISTO OY

Pariisin biennaalen tuore tuulahdus

XII Pariisin biennaale - Sara Hildenin Taidemuseossa Tampereella 27.2. asti.

kuvat

XII Pariisin biennaali - Sara Hildenin Taidemuseossa Tampereella 27.2. asti.

Sara Hildenin Taidemuseo Tampereella on toistaiseksi ainoa kansainväliset mittapuut täyttävä modernin taiteen museo maassamme. Siksi onkin luonnollista että juuri sieltä on yhdessä Suomen Taiteilijaseuran kanssa lähdetty hakemaan tuoreita kansainvälisiä yhteyksiä. Hedelmällisten kontaktien tuloksena on nyt toisena peräkkäisenä vuotena museossa esillä läpileikkaus laajasta Pariisin Biennaalesta.

Tällaiset suuret kansainväliset näyttelyt ovat olleet perin harvinaisia meidän leveysasteillamme. Silti taiteilijat eivät ole eläneet missään umpiossa, kuten mukana olevien suomalaisten taiteilijoiden teoksista voi nähdä. Silmät ovat olleet tarkkoina, ikkunat ovat olleet avoinna.

Pariisin biennaale-näyttelyä kannattaa käydä katso-massa. Se mikä tällä hetkellä on taiteessa tärkeää ja uutta, avautuu koettavaksi ja arvioitavaksi kahden tunnin juna-matkan päässä täältä. Siis matkaan.

□ □ □

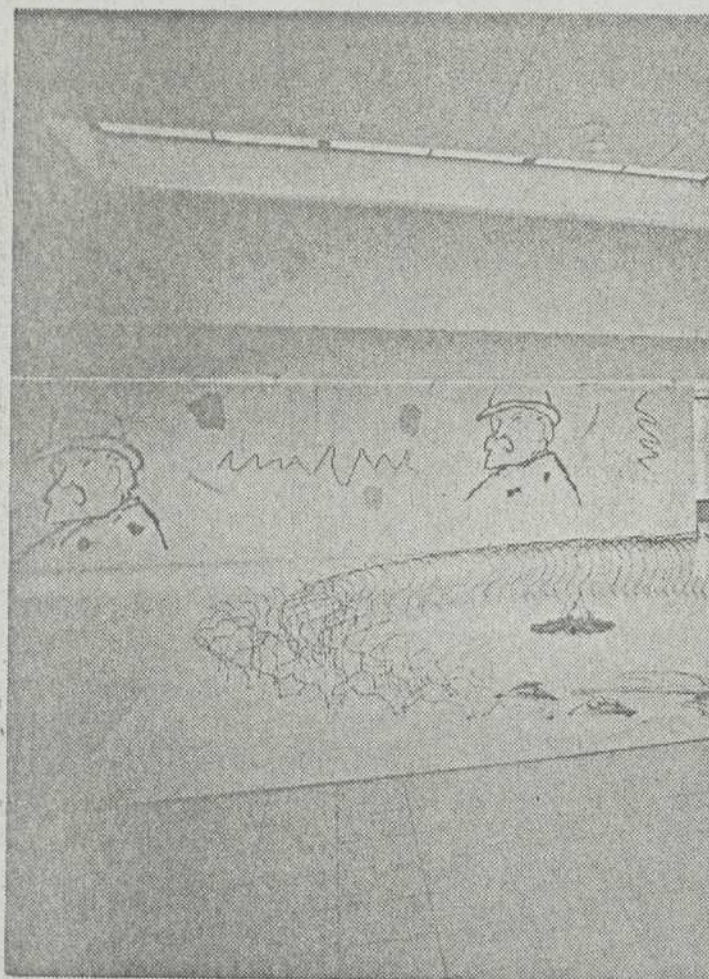
Tällä hetkellä suurimmat ja merkittävimmät kansainväliset näyttelyt ovat Venetsian biennaale ja Kasselin Dokumenta Saksassa. Pariisin nuorten biennaale on kasvanut mer-

kittävytydessään hyvin lähellä niitä. Biennaalella on oma persoonallinen leimansa, siihen voivat osallistua vain alle 35-vuotiaat taiteilijat. Tavallaan monia heistä voi pitää suurina lupauksina, jotka pian voivat kulkea taideairueen kärjessä uusia lippuja kantaen. Nyt monet heistä ovat vielä "oppipoi-klia" ja etsivät monien mahdollisuuksien joukosta sitä omin-taan.

Kasselissa sen sijaan esiin-tyivät taiteilijat, jotka jo olivat päässeet pitkälle nuoresta iäs-tään huolimatta ja siinä on yksi ratkaiseva ero näiden kahden näyttelyn välillä. Näin vaikuttaa näyttelyluetteloiden perusteella tarkasteltuna. Vaikka nuorten biennaale esit-telee monipuolisesti taiteen uusia piirteitä, tekee se sen puolitehoisesti. Näkemys on vasta oraalla. Hartmut Neu-mann ei pysty osoittamaan mikä on tehnyt Saksan uuseks-pressionismista niin tärkeää ja Piero Manai ei riittä kertomaan mikä Italian uudessa maalauksessa niin kiehtoo. No, onneksi maanmies Felice Le-vini ja sveitsiläinen Emery Matteo häntä hieman auttavat.

Georges Boudelle sanoo ole-vansa vakuuttunut siitä että yleisö kykenee erottamaan, mitkä näyttelyn teoksista ovat päässeet mukaan ensisijassa informaation vuoksi ja missä taas itse laatu puhuu puolesta-an. Ehkä näin on, mutta samalla syntyy rönsyilevästä ko-konaisuudesta myös turhan se-kava ja joukosta on vaikea noukkia kultajyviä eli itselle läheisiä teoksia.

Paikka paikoin ripustus on niin kirjavaa ja ahdettua, että se on todella vaikeaa. Esim.

Pariisin nuorten biennaalesta kootun näyttelyn keskipisteenä nousee ranskalaisten taiteilijoiden nurkkaus. Edessä Michel Paysantin elämäntietokuvaa kuvaava tilateos.

israelilaisen Judit Levenin ai-noa teos on ahdettuna vain sitä, mistä se koostuu: roska-lautaa ja -levyä. Nykytaide vaatii paljon tilaa, vain silloin se elää.

Onneksi juuri niissä tar-keimmissa kohdissa on laatua korostettu jäsenmäärästä ja rak-kaudella. Jo ovelta avautuu

ylsi näyttelyn ajatuksia herät-tävimmistä teoksista ranska-laisen Michel Paysantin luon-non kiertoakun ehdottomuut-ta romanttisesti todistava tila-teos, jonka taiteilija kävi pai-kan päällä tekemässä muuta-masta kilosta eriväristä muo-vailuvahaa. Pitkin seinää on asetettu koristeellisia ele-menttejä joiden keskellä on

populaaritaiteen henkeen tois-tettu kaksi kertaa modernin taiteen guru Cezanne. Eikö mi-kään ole enää pyhää - ei vas-taa Gaspar ja suuri räjäpäin-nen eklektikoiden joukko hä-nen rinnallaan.

Viereisellä seinällä on kol-me väriakuvaa, joiden avulla kolmas ranskalainen

Georges Rousse on dokumen-toinut purettaviin rakennuk-siin luomiaan taideteoksia. Tyhjen revittyjen huoneiden autuus on täytynyt niiden vii-meisen asukin subjektiivisista merkeistä. Ryhmä on eräs näyttelyn hienoimmista ja hät-kähdettävimmistä. Ei siis muuta kuin reppu selkään ja Pietarsaareen.

Taiteella
levottomat
jalat

Taiteen pursuilevaan seka-vuuteen ja ristiriitaiseen il-meeseen löytyy paras ja rehel-lisin selitys itse nykytaiteen si-sällöstä. Näyttely osoittaa, ku-ten nykytaide viime aikoina on tehnyt, ettei se ole johdonmu-kainen askel modernismin ke-hityksessä. Päinvastoin se on johdonmukainen ja silti enem-mänkin alitajuinen vastareak-tio koko modernismin hengel-le, älyllisyydelle, esteettisyy-delle, formalismille ja pakono-maiselle uuden keksimiselle.

Taiteilijat eivät halua raa-mittua mihinkään tyyliin tai luoda jotain uutta tyyliä. He ovat nostalgisia aivan avoi-mesti ja ottavat taidehistorias-ta painotetusti ja arkailematta kaiken sen, mikä heille sopii heijastelemaan heidän omaa kokemusmaailmaansa. Tällai-nen villi ja vapaa eklektismi on varmasti tervetullutta, mutta kysyä sopii kuinka kau-an se säilyttää aitoutensa. Kaupalliset galleriat ovat teh-neet jo monista hyvin valjas-tettuja työmyyriä.

Eklektismistä ovat näytte-lyssä parhaimmat näytteet neljännen ranskalaisen (rans-kalaiset ovat näyttelyssä näky-västi esillä sekä laadullisesti että määrällisesti) Jean-Bap-tiste Audatin veistokset, jotka viittaavat luonnonkansojen ri-tuaalisineisiin.

Eklektismin hengessä voi tarkastella myös monien mui-den taiteilijoiden kuten irlanti-laisten, belgialaisten, alanko-maalaisten ja ruotsalaisten taidetta.

Jos lähtee etsimään, mistä ympäristöstä uusi taide syn-tyy, löytyy se varmimmin suurkaupungin miljoonasta, jos-sa maailman kaaos ja järjes-tys, minän ja maailman vuoro-vaikutus, vanhat ja uudet my-tologiat tiivistyvät. Taiteilijoi-hin tuo syväkäs karni-valihenki on vaikuttanut jol-lain syvällä alitajuisella tasol-la. Alitajuisella tasolla on taas se ominaisuus, että se pystyy muuttamaan arkisemmankin ilmiön rituaaliksi ja ulkoasul-taan kiehtovan symboliseksi. Näyttelyssä noita symboleja on tuhansia, jota taiteilijat kol-lektiivisesti purkavat, mutta tekevät sen hyvin yksilöllises-ti.

Pohjoismaiden osuus näyt-telystä on hyvin korkeatasoi-nen. Mainita voi norjalaiset Kjell Nupenin maalaukset ja John Audun Haugen merihen-kiset veistokset, joissa perin-teinen käsityötaito elää täydel-lisenä.

Suomalaiset ja ennen kaik-kea Martti Aihla pärjäävät näyttelyssä hyvin. Heillä on näyttelyssä huomattavasti pa-remmat teokset kuin Aalto-museon näyttelyssä vähän ai-kaa sitten. Suomen taiteeseen vaikuttavat kansainväliset tal-la hetkellä ehkä enemmän kuin aikoihin. Mutta kuten Rai-mo Heino, Suomen taiteilija-seuran puheenjohtaja, toteaa: "Uudet ja oudot tuulahdukset eivät kansallista kulttuuriama-me heilauta eivätkä omaa per-soonallisuuttamme tuhoa".

Paljon on opittu, ennen kaik-kea se tärkein: juurettomalta taiteelta puuttuu sisin, eikä sil-la silloin ole paljon arvoa.

HANNU CASTREN